Gala „Tinerimea Română"

(Loredana Baltazar, 26 iunie 2011)

Puțini mai știu astăzi ce a însemnat, de-a lungul vremii societatea „Tinerimea Română"; și mai puțini cunosc amănunte despre istoricul acestei veritabile instituții de cultură. Începuturile? Câțiva elevi interni ai Liceului bucureştean „Matei Basarab" printre care: Aurel Șeicaru, Dumitru Soreanu, frații Olănești, Alexandru Ionescu, Petre Popovici, Alimănescu și Nanu-Muscel, s-au înțeles să formeze o societate literar-științifică sub directa îndrumare a școlii, care să se preocupe de creşterea tineretului român în spirit patriotic, cultural și creștin. S-a hotărât apoi ca societatea să se numească „TINERIMEA ROMÂNĂ".

Obiectivul principal al Societății a fost stimularea elevilor merituoşi prin concursuri pe diferite ramuri de activitate, acordându-se premii si medalii. Cunoscutul istoric și profesor Grigore Tocilescu scria: „În alegerea subiectelor pentru concurs, comisia a fost condusă de convingerea că prin școală și numai prin școală se poate deștepta, întreține și conserva simțământul național".

Neavând un sediu propriu, Primăria Bucureşti i-a oferit în anul 1912 un teren de 547 m2 pentru rezolvarea acestei stringente probleme, iar în 25 mai 1924 a fost pusă piatra de temelie a clădirii din str. Schitu Măgureanu nr. 4, ce avea sa devină „Palatul Societății Tinerimea Română". După cel de-al doilea război mondial, Palatul devine sediul Ansamblului artistic „Perinița" al Sfatului Popular al Capitalei (1946) și ulterior al Ansamblului artistic al tineretului (1947). De-a lungul anilor, instituția și-a lărgit sfera de activitate, cuprinzând mai toate genurile artistice. Abia mult mai târziu, în 1991, prin Hotarâre de Guvern își recapătă numele de „TINERIMEA ROMÂNĂ" pentru ca, după mai mulți ani de consolidare, reamenajare si restaurare cu fonduri alocate de Ministerul Culturii și Cultelor, **Centrul național de artă „TINERIMEA ROMÂNA"** să devină o instituție de spectacole și concerte, având în componența sa colective alcătuite din artiști profesioniști, dintre care menționăm: **Ansamblul folcloric „CUNUNA CARPATILOR"**, **Corul de cameră „PRELUDIU"**, **Orchestra de cameră „PHILARMONIA"**, **Ansamblul de muzică nouă „ARCHAEUS"**.

Se împlinesc deci, anul acesta douăzeci de ani de când vorbim din nou despre „TINERIMEA ROMÂNĂ" și misiunea ei inițială, culturalizatoare. Sigur, vremurile nu mai sunt aceleași, omenirea a evoluat tehnic incredibil de repede în doar o sută de ani, iar astăzi cartea citită, filmele văzute la cinematograf, spectacolele și concertele live sunt înlocuite de accesul liber și gratuit (!) la internet. Se poartă „pastila" de cultură, promovată în ambalaj strălucitor și vizionată comod, acasă, opțiune mai mult decât perfectă nu doar pentru criza de timp ci, în primul rând, pentru criza financiară în care ne zbatem cu toții.

Echipa de conducere a renăscutei Tinerimi Române a încercat după revoluție să revigoreze ideea de demers cultural spectacular, așa cum a susținut și filonul moștenirii tradiționale, dificil de conservat într-un univers multietnic, pluricultural, atras de tentația facilului, a kitschului, a subculturii la nivel de masă.

Din fericire, probabil tot dintr-o comoditate subiacentă, ca trăsătură specifică a acestui neam, românul a rămas preponderent tradiționalist, beneficiind – în viața cotidiană – de avantajele și dezavantajele acestei etichetări. „Gustă" folclorul (mai mult sau mai puţin manelizat), muzica pop

(fostă „ușoară"), eventual opera și genul simfonic, cu predilecție tipologia clasică și romantică, datorită accesibilității mesajului emoțional. Ce s-ar putea spune însă despre domeniul – mai rafinat – al jazzului, ori și mai rafinat – al creațiilor moderne și contemporane? Sau, în contrapondere, ce s-ar putea spune despre mostrele – puține la număr – de folclor autentic care au scăpat neprelucrate literar și instrumental și de care ne mai putem bucura, din când în când, auzindu-le la unul din avalanșa de posturi radio-TV?

În această atmosferă de „gri" cultural, actuala Tinerime Română, o instituție care, în pofida aceleiași crize economice, și-a păstrat complexul de ansambluri componente în virtutea dorinței de a promova valoarea artistică națională, merită tot respectul. Programate recent, la mijlocul lunii iunie, cele patru seri reunite sub titulatura de Gala Tinerimii Române și-au propus să readucă în prim plan spiritualitatea națională, selectând, din repertoriul celor patru formații muzicale component, titlurile cele mai reprezentative.

Prima seară a fost dedicată creației simfonice, orchestra de cameră **„PHILARMONIA"**, condusă de Nicolae Iliescu redemonstrându-și calitatea și rafinamentul interpretativ precum și acuratețea stilistică, într-un repertoriu alcătuit din repere diverse: Pastorale bănățene de Doru Popovici, celebrul Liber tango al lui Astor Piazzola, Concertul pentru orchestră de coarde semnat de Nino Rota și Serenada pentru orchestră de coarde a lui Dvorak.

Traseul sonor, deși variat stilistic, a avut în comun tendința către accesibilitate, spectrul de adresabilitate fiind relativ larg. Am remarcat din nou, cu acest prilej, apetența pentru melodicitate a ansamblului, emoționalitatea omogenă a interpretării orchestrale, riguros controlată de dirijor, reconstrucția logică a tuturor parametrilor edificiului fonic până la stadiul re-creării sale interpretative.

Al dolea concert a avut ca protagoniști pe membrii ansamblului folcloric **„CUNUNA CARPAȚILOR"** înființat în anul 1947, astăzi un ansamblu cu statut profesionist. Orchestra de instrumente populare condusă de taragotistul Gheorghe Popa și-a probat experiența artistică și în decursul programului susținut cu prilejul Galei Tinerimii Române, stilul original de interpretare al soliștilor (vioară: Niculai Șutic, clarinet: Sergiu Bălulțel, țambal: Constantin Dumitrache, nai: Aurel Popescu, voce: Daniel Turică și Ancuța Duca, taragot: Gheorghe Popa) precum și componența instrumentală urmând cu succes linia tradițională.

Atelierul de muzică contemporană **„ARCHAEUS"**, rămas fidel crezului de a propaga cele mai diverse tendințe, orientări si tehnici de compoziție din creația camerală (preponderent românească), a inițiat, în cea de-a treia seară a Galei, un arc peste timp, interesanta rută în zig-zag a „călătorilor" Anca Vartolomei (violoncel), Rodica Dănceanu (claviaturi), Ion Nedelciu (clarinet), Șerban Novac (fagot), Dorin Gligа (oboi), Marius Lăcraru (vioară) și Alexandru Matei (percuție) conduși de compozitorul Liviu Dănceanu alternând popasurile făcute în componistica autohtonă cu cele din literatura universală de gen. Parcurgând, în această ordine mozaicată dar deloc aleatoare, texte muzicale de Macarie Ieromonahul, Liviu Dănceanu, Ștefan Niculescu, Ioan Căianu, J.S. Bach, Joe Mc Coy, George Enescu, G.P. Palestrina, C. Nottara, Horia Șurianu, Scott

Joplin și iarăși de Liviu Dănceanu, **„ARCHAEUS”** a reliefat interferențele acestor muzici aparent disjuncte ca intenționalitate stilistică spre a fi înțelese și apreciate ca atare de către publicul spectator.

În cea din urmă seară a Galei, corul de cameră **„PRELUDIU”** sub bagheta de maestru a lui Voicu Enăchescu a selectat din prolificul său repertoriu (de peste 300 de titluri) lucrări semnificative reprezentând orientări stilistice distincte, grupate în trei calupuri: madrigale laice, lucrări cu caracter religios (din literatura muzicală universală și românească) și piese autohtone de inspirație folclorică.

Gândită ca un climax al întregii Gale din punctul de vedere al afluenței spectatorilor (aspect care avea să fie confirmat de realitate), evoluția rafinată a “Preludiului” a generat, în ambianța intimă a holului central al instituției, o comunicare interactivă de cea mai bună calitate. Înconjurat efectiv de cor, publicul a fost martorul unei explozii antrenante de bună dispoziție, parcurgând însă și treptele unei reculegeri sincere, așa cum însăși umanitatea este prinsă în tranzitul permanent dintre profan și sacru. Clădirea sonoră în care a fost invitat să pătrundă auditoriul a cuprins, în afara lucrărilor din program (J.S. Bach - Aria, Cl. Monteverdi – O, primavera, Th. Morley – Now is the month of maying, R. Thompson – Alleluia, N. Lungu – Iubite-voi, Doamne, solist: Ciprian Mardare, S. Drăgoi – Pre tine te lăudăm, T. Jarda – Mă luai, luai, D.G. Kiriac – Am umblat pădurile, D. Buciu – Trei cântece românești și Gh. Danga – Sârba pe loc) nu mai puțin de cinci bisuri: Ploaia de Hronik, The Colorado trail, My way, două miniaturi care invitau la o incursiune în universul exotic sud-american – Balia di Sehu și E mariposa, pentru ca în final să accedem din nou către Divinitate prin intermediul unei superbe rugăciuni din repertoriul clasic rus: Doamne, pe noi miluiește-ne (solist: Marius Nine). Intonația fără cusur, virtuozitatea quasi-instrumentală și expresivitatea vocilor au fost, din nou, atributele de forță ale ansamblului, un veritabil organism coral care respiră unitar, reacționând sensibil la variatele sugestii gestuale al magicianului Voicu Enăchescu.

Cu certitudine, nu doar cronicarul acestor rânduri ci și numerosul public al manifestării își dorește ca această Gală să recidiveze în anii următori. Să devină ea însăși o tradiție în mediul cultural autohton, nu doar pentru noi, ci și pentru urmașii noștri de aceeași apartenență spirituală!